

С.Ю. МАРКОВ, директор, КП «Кривбасводоканал»

Є.Ю. ДАНИЛЕНКО, заст. нач.

Управління технічного регулювання з питань водопостачання та водовідведення

П.С. КІРІЧЕНКО, канд. техн. наук, доц., В.В. САВІН, ст. викладач

Криворізький національний університет

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВОДОПОСТАЧАННЯ І ВОДОВІДВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ ТА КРИВОМУ РОЗІ

Водопостачання та водовідведення є критично важливими елементами інфраструктури, від яких безпосередньо залежить якість життя населення, сталий розвиток міст, екологічна безпека та економічна стабільність країни. В Україні ця сфера довгий час залишається у вразливому стані через системні проблеми в управлінні, застарілу інфраструктуру, нестачу інвестицій та низький рівень енергоефективності. Ситуацію ще більше ускладнило повномасштабне вторгнення росії, внаслідок якого зазнали пошкоджень численні об'єкти водної інфраструктури. Особливо гостро проблема водозабезпечення стоїть у сільських районах, де населення досі користується колодязями або привізною водою, а джерела водопостачання піддаються постійному антропогенному навантаженню. Водночас Україна належить до держав із обмеженими водними ресурсами: середній обсяг річкового стоку на одну людину є значно нижчим за міжнародні стандарти. Це загрожує не лише локальними, але й загальнонаціональними кризами у сфері водокористування, особливо в умовах змін клімату та тривалих періодів посух.

На тлі цих викликів урядом України була прийнята Національна водна стратегія до 2050 року, яка визначає пріоритети розвитку галузі. Серед її головних завдань: забезпечення рівного доступу населення до безпечної води; підвищення екологічної стійкості водних екосистем; зменшення ризиків повеней і посух; впровадження басейнового управління та розвиток сучасної водної інфраструктури.

Особливу увагу стратегія приділяє підвищенню водоефективності, цифровізації процесів моніторингу та модернізації технологій водопідготовки. Проте реалізація цих завдань ускладнюється незадовільним фінансовим становищем водоканалів, зокрема в частині оновлення обладнання, а також популістською тарифною політикою, яка не відображає реальної вартості води як ресурсу.

Прикладом успішної роботи в цих умовах є діяльність КП «Кривбасводоканал», яке налагодило співпрацю з міжнародними партнерами та реалізувало низку інвестиційних проєктів. Це дозволило модернізувати насосні станції, впровадити енергоефективне обладнання, автоматизувати процеси управління та частково оновити мережі. Крім того, підприємство має плани щодо повної модернізації водопостачальної інфраструктури Кривого Рогу, зокрема впровадження нових систем очищення води та реконструкції аварійних ділянок трубопроводів. Варто відзначити і роль історії, адже система централізованого водопостачання у місті почала розвиватися ще на початку 20-го сторіччя, що стало важливим кроком у підвищенні рівня життя місцевого населення.

Найгострішим випробуванням для міста стала водна криза 2023 року після підриву Каховської ГЕС. Втрата основного джерела водопостачання змусила оперативно організовувати альтернативні шляхи постачання води. Завдяки швидким і злагодженим діям фахівців, зокрема реалізації проєкту водогону "Інгuleць-Південне водосховище", вдалося стабілізувати ситуацію. Ця криза стала наочним прикладом того, наскільки важливо мати резервні системи водозабезпечення та бути готовими до надзвичайних ситуацій.

Таким чином, майбутнє водопровідно-каналізаційного господарства України напряду залежить від стратегії системних реформ, посилення інвестиційної привабливості галузі, енергомодернізації та впровадження цифрових рішень. Для досягнення сталих результатів важливою умовою є підготовка нових кваліфікованих кадрів, які здатні впроваджувати сучасні технології у сфері водопостачання та водовідведення. Співпраця закладів вищої освіти з підприємствами водного господарства має стати системною практикою для передачі знань і розвитку інновацій. Досягнення водної безпеки та високої якості життя можливе лише за умови комплексного підходу, що поєднує технологічні рішення, підготовку фахівців і свідому участь суспільства, при цьому водна політика має стати безумовним пріоритетом держави.